

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravišтво je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 26. junija 1926.

Telefon št. 552.

STEV. 73.

Ivan Jelačin ml.:

Ljubljanski velesejmi in slovensko trgovstvo.

Po završetku prvih petih ljubljanskih velesejmov so se čuli v naši javnosti glasovi, da bo prirejanje velesejmov polagoma postalo nepotrebno, češ, da so prvi naši velesejmi v Ljubljani že izpolnili svoj glavni namen s tem, da so dovedli slovenske gospodarske kroge v bližji stik z množičnimi odjemalci v ostalih pokrajinah naše države, s katerimi dotlej še niso bili v kupčijski zvezi.

Res je, da je prišlo na prve ljubljanske velesejme mnogo interesentov iz južnih pokrajin, predvsem iz radovednosti, da si ogledajo, kaj nudi naša Slovenija, pri tem pa so navezali mnogi izmed njih praktične kupčijske zveze z našimi tvrdkami, ki jih sedaj travejo vzdržujejo. Ko pa je bilo treba upravi velesejma odločiti se za nadaljno prirejanje ljubljanskega velesejma, tedaj je prevladalo naziranje, da so podani tehtni razlogi, da to institucijo slovenskega gospodarstva, ki nam je po prevratu tako sijajno in obenem praktično odprla pot v poslovno tekmo v naši širni Jugoslaviji, stalno vzdržujemo tudi v bodoče.

Ljubljana je s svojimi velesejmi pokazala, da hoče obdržati sloves zibelke slovenske kulture in gospodarske iniciativnosti in moralni kakor tudi praktični dosednji uspehi naših velesejmov nas vzpodbujajo, da ji ta sloves ohranimo tudi za naprej. V naši trgovini zaznamujemo vsako leto nov polet k napredku. In preko vseh kriz, stagnacije in raznih drugih težkoč vendarle stremi naša, v jedru zdrava slovenska trgovina k udejstvovanju na širokem poprišču trgovske konkurence. Po prestanih kritičnih dobah zadnjih let bodo ravno naši velesejmi zopet pokazali, da slovenska trgovina neomahljivo vzdržuje finančno krizo, davčna bremena, valutne in carinske težave in vsak dan ostrejšo konkurenco ter da hoče s svojo vztrajnostjo, solidnim delom in skromnostjo v svojih zahtevkih glede zaslužka ostati resen tekmeč ostali domači in inozemski konkurenci.

Mnogo naših trgovskih tvrdk zaznamuje ravno v času ljubljanskega velesejma najživahnejši promet. Četudi marsikatera tvrdka ni udeležena na sejmšišču kot razstavljalka, vendarle dohajajo k njej baš radi velesejma odjemalci iz najoddaljenejših krajev, sklepač pri tem kupčije za znatne vsote. In takih trgovskih tvrdk, ki beležijo svoje kupčijske uspehe ob času velesejma, dasi jih ne najdemo med razstavljalci, je lepo število! Koristi sejmske prireditve segajo torej praktično daleč preko velesejmskih ograj.

Pa tudi vzporedno prirejanje lovskih, sportnih, higijenskih, kulturnih in sličnih razstav donša naši trgovini praktične koristi, vsaj dajejo take prireditve dotičnim trgovskim strokam nove pobude za živahnejšo trgovsko delavnost. Velesejem nam je prinesel sejem za kožuhovino in mnogi znaki kažejo, da bo Ljubljana v tej važni trgovski panogi v najbližjem času pokazala svojo posebno iniciativnost.

Pozabiti pač ne smemo, da so institucije velesejmov tudi v mnogih inozemskih svetovnih tržiščih ostale trajne in da črpajo dotična mesta iz teh prireditev znatne koristi. Zemljepisna lega Ljubljane nam bo tudi v bodoče mnogo koristila in v trgovskem razvoju ostalih pokrajin naše države Slove-

nija ne sme zaostajati, če že ne bi mogla vzdržati za sebe prvenstva.

Ljubljanski velesejem naj ostane vsako leto sezona našega javnega trgovskega nastopa in reprezentance ter živ dokaz slovenske trgovske delavnosti in budnosti.

Dr. Fran Windischer:

Naš ljubljanski velesejm.

Šestič vabi Ljubljana, naše slovensko gospodarsko središče, na svoj velesejm. V pisani reviji razgrne pred domačim in tujim svetom izdelke industrialne, obrtne in agrarne marljivosti. V zdravi samozavesti lahko rečemo, da letošnji velesejm prekosi svoje prednike po številnosti razstavljalcev in pestrosti udeležbe. Moralnemu uspehu naj drugje gmotna zadovoljnost. Velesejm v Ljubljani si je hitro utrdil svoj dobri sloves. Leto za letom pridobiva novih posetnikov, kakor si vsepovsod dobre prometne naprave ustvarjajo nove pritoke. Naš velesejm je uspela stavba. Kraljev obisk mu je nadel zaslužno krono.

Ljubljana, Slovenija, cela naša država so lahko ponosne na ljubljanski velesejm. Na sebi nosi nekaj pristno našega. Ljubljanski velesejm ima svojo svojstveno marko. Ideja velesejma je vznikla sredi med nami. Niso je tujci zanesli med nas. Prvi v naši lepi domovini smo z uspehom pozvali tuj in domač svet na velesejm. Ljubljanski velesejm ima za vedno časovno prvenstvo v Jugoslaviji. To stoji! Stoji pa tudi, da ima po svoji legi in gospodarski uredbi Ljubljana legitimacijo za velesejm v Jugoslaviji. Gospodarska osnova velesejma je zamišljena izviro pri nas. Nismo prepisovali. Naš velesejm ni pridobitna družba. Brez velikega ustroja nekako v domačem prijateljskem krogu smo osnovali in oživotvorili prvotno združbo. Ljubezem do stvari je odločala. Tudi danes po šestih letih ne sloni velesejm na pridobitnosti. Lansko leto smo začetno rahlo združbo prelili v združno obliko. Z redko vztrajnostjo se zbira odbor od priredbe do priredbe na seje in posvete. Vse premišlja, vse prevdarja. Pridnost mravelj in vzgledna potrpežljivost leži v tem delu odbora in urada, predno se odpro vrata obiskovalcem v vsakoletno razstavo! Stari in novi uspehi so res zasluženi s trdim, vsakdanjim delom.

In načrti, arhitektonika, izvedba zgradbe, vse to je naše. Cela priredba sredi jedinstvenih tivolskih livad je naša, domača, svojstvena, zahtevna ne, pač pa prisrčna, prikupna in vabliva. Dobiš velesejmov drugod večjih, močnejših, sijajnejših, ali ljubljanski velesejm imamo radi vsi prav zategadelj, ker ne more zatajiti, da je naš in da spada samo v slovensko središče.

Iz skromnih začetkov smo se dvignili. V začetku brez izkustev, brez strokovnjakov in brez izvežbanega osobja smo vendar zmogli vse težave. Dobro opravili smo že prvo leto, potem pa je šlo ponosno naprej, tako da je naš sejmški urad danes v vsakem pogledu kos zelo naraslim nalogam.

Za Ljubljano je velesejm odlične gospodarske pomembnosti. Celotno mesto poživi in zanese novo gibanje v vse kroge prebivalstva. Za Ljubljano je dragocena atrakcija. Za gospodarske kroge v Ljubljani pa pomenja čvrst aktivum, ki ga treba držati in čuvati.

Ko pregledamo lepe izložbe na našem velesejmu v beli Ljubljani, ki po-

staja velika in velikomestno ponosna, poročemo s trdno odločnostjo: Z neutrudno pridnostjo, s smotreno varčnostjo in pravo slovensko potrpežljivostjo zmoremo tudi sedanje zločeste čase gospodarske reve. Prebijemo se preko zadušnih sotesk neugodnega kupčijskega obdobja do svitlejših časov, ko bosta trud in delo zopet donasala pošten zaslužek!

Slovenija brez trgovske pridnosti in obrtne marljivosti ne more živeti. V procvitu naše trgovine in obrtnosti, ki nepogrešno dopolnjujeta trdo prizadevanje slovenskega oratarja, leži poročstvo za našo gospodarsko blaginjo. V tej zavesti smo odločeni odbijati dosledno sleherno prizadevanje, ki meri na to, da se utesni ali celo zatira naš obrtni in industrialni napredek. Kdor bi tudi samo želel dušiti gospodarski razvoj v Sloveniji, bi sejal ljuljko in snoval nesrečo. Takemu kvarljivcu stopimo z neodjenljivo odločnostjo nasproti in mu rečemo: »Tvoja želja je smrtni greh!«

Borzni tajnik dr. M. Dobrila:

Mednarodni pomen velesejmov in borz.

Sanacija gospodarskih prilik napreduje v Evropi v počasnem tempu. Pretežna večina evropskih držav se z veliko vnemo trudi izboljšati finančno in gospodarsko stanje v lastni državi, vsled česar se gospodarsko življenje v posamezni državi razvija povsem različno.

Posamezne akcije za gospodarsko ozdravljenje se povsod navdušeno pozdravljajo toda žalibog se navdušenja v gospodarskih krogih kmalu razblinijo, kajti v kratkem se pokažejo veliki nedostatki in ugodno razpoloženje se spremeni v pesimizem.

Če si danes le površno ogledamo posamezne države, vidimo, da traja v Angliji še vedno velika borba premogovne stavke. Podjetniki in delavci, oba pomembna faktorja v gospodarskem življenju, si stojita še vedno nasproti oborožena, in kakor kažejo znaki, se bo mogel ta boj rešiti konečno le zakonitim potom.

Drugi velepomembni gospodarski dogodek je finančni sanacijski boj v Franciji, ki navzlic velikemu vnanjepolitičnemu uspehu, vojaški zmagi v Maroku v pretečenem mesecu, vendarle ni prinesel notranjepolitičnega miru, katerega so pričakovali državni in velik del francoskega naroda.

Istotako stoje na Poljskem in Čehoslovaškem v ospredju notranje politični boji, ki tiskajo gospodarska vprašanja v ozadje, ker se morajo rešiti v prvi vrsti politična, da za tem lahko s potrebnim mirom in pazljivostjo premetrijo gospodarske prilike.

Kratko rečeno, navzlic vsem diplomatičnim prizadevanjem in vsemu trudu, opazamo na svetovnem horizontu neprestane politične trzavice, tako, da je celo svetovna gospodarska konferenca društva narodov, ki se je zaključila meseca maja, prešla skoro neopazeno.

Vkljub vsem navedenim različnim težkočam in oviram se pa gospodarska misel vedno bolj širi ter se ista izraža v okviru nacionalnih gospodarskih priredb, koje pospešujejo neprestano nacionalne gospodarske korporacije v stremljenju, da dovedejo v posameznih deželah gospodarske prilike ponovno v normalno stanje.

S postankom nacionalnih držav je svetovna vojna vstvarila ne samo no-

vo politično in družabno delitev, temveč je ista spremenila tudi gospodarske prilike, gospodarske organizacije in gospodarske korporacije, pri čemer so skoro vsi gospodarski faktorji — ravno tako kakor politični — zgubili prejšnje ravnotežje in je ta okolnost izzvala v posameznih deželah jako ostro gospodarsko krizo. Gospodarska kriza se je do danes razširila že skoro na celo Evropo in čim pogosteje se pojavljajo kliči, ki zahtevajo novo ureditev in novo razredbo.

Gospodarska razrušenost v posameznih državah, ki jo je — kakor rečeno — izzvala svetovna vojna, je v skoro vseh industrijskih panogah povzročila tehnično pretvarjanje, bodisi v svrhu izdelovanja potrebščin, ki so se morale nabavljati v inozemstvu, torej tedanji sovražni deželi, bodisi za izdelovanje vojnega materijala, da se na ta način doseže neodvisnost od inozemstva.

Naravna posledica tega pretvarjanja bila je ta, da je industrijska kapaciteta v pretežni večini držav dosegla kmalu do tedaj nedosežen razmah, kateri je pa logično povzročil konkurenco. V tem konkurenčnem boju noče danes nikdo podleči, vsled česar pa zaznamujemo vse kontinentalne industrijske panoge občutne izgube in sicer iz razloga, ker je produkcijski krog in produkcijska moč neprimerno večja nego je krog in moč konsuma, pri čemer ne smemo prezreti okolnosti, da je velika konjunktura prve po vojne dobe danes skro docela prenehala.

Čeravno izhajajo v posameznih državah na kulturnem in gospodarskem polju marsikateri ukrepi v zaščito nacionalnih gospodarskih prilik, ki se v zunanem svetu smatrajo za zagrado napram tretjim državam, opazamo vendarle, da se v poedinih državah posamezne gospodarske korporacije trudijo najti medsebojne gospodarske stike ter poglobiti že obstoječe in si na ta način pri obstoječih težkih gospodarskih prilikah olajšati stališče, omiliti stopnjevanje svetovno gospodarsko krizo ter pospešiti gospodarsko obnovo.

Kot najuspešnejša sredstva jim služijo v to svrhu predvsem velesejmi in borze.

Medtem ko nam prvi — rekel bi — predočujejo fuzije nacionalnih gospodarskih panog, predstavljajo borze vezne člene k gospodarskemu sporazumu, ki segajo daleč preko nacionalnih mejnikov, se polagoma raztezajo na poedine dežele, pospešujejo skupnost gospodarskih interesov in pripomorejo konečno do uravnanja in urejevanja svetovnega trga.

Velesejmi kot mednarodni gospodarski faktorji ne pospešujejo samo spečavanje lastnih nacionalnih proizvodov, temveč, kar je dalekosežnejšega pomena, oni pospešujejo tudi neprestano čim ožje vezi med posameznimi gospodarskimi pokrajinami, ki tvorijo na ta način latentno (prikrito) rezervo za svetovni gospodarski mir, ki bode v primernem trenutku pokazala njen blagodejni vpliv.

Nešteta množina gospodarskih cvir in zaprek na kontinentu se bode, če tudi le stopnjevanje, toda vendarle stalno odstranila ravno potom takih gospodarskih približevanj, z osebnimi stiki in razpravami.

Še le tedaj, ko bode na ta način prodrlo prepričanje skupnosti gospodarskih interesov v najširše sloje poedinih narodov in držav, bode gospodarski prvoboritelj lahko s popolnim

uspehom rešili nalogo svetovne gospodarske krize in ustvarili pravi svetovni mir.

O mednarodnem pomenu borz tu razpravljati bilo bi preobširno. Vplivanje teh gospodarskih institucij na svetovne gospodarske prilike tekom dolgih stoletij je povsem znano in ponudjeno od največjih gospodarskih politikov vsake dobe.

Razen glavnih funkcij, osredotočenja ponudb in povpraševanj, izjednačenja in izoblikovanja cen za lastne nacionalne proizvode, kratko, urejevanja domačih gospodarskih prilik vodijo borze tudi blago in kapital v ono smer, v kateri morejo doseči največjo in najplodnosnejšo uporabo, to se pravi da morejo doseči najvišjo ceno in najugodnejše obrestovanje. Ona dežela, katera more nuditi blagu in kapitalu obe ugodnosti, postane ne samo privlačna točka za naložbe tujih kapitalov, temveč postane tudi pospeševalnica domače produkcije ter uredniški z vedno množčim se dotokom denarne ponudbe končno nivoiranje cen v lastni nacionalni deželi.

Toda ne samo naštetih materijelni gospodarski momenti pridejo tu v poštev, nego poudariti moramo še en in sicer najvažnejši in najdalekosežnejši in ta je, da se kredit take dežele stalno višje ceni in s tem vzbuja gospodarsko zaupanje, kar pogrešamo danes v veliki meri žal skoro v vseh državah.

Borza kot neumorni gospodarski motor stremi vedno k generalnem izjednačenju cenovnega nivoja, k dvigu izvoza odnosno uvoza blaga, k blagovnemu prometu, k mednarodnemu cenovnemu izjednačenju.

V nacionalnih državah, ki so nastale po svetovni vojni, so prišle posebne, nacionalne gospodarske posebnosti osebno do izraza. Specifična produkcijska stremjenja v poedinih državah so se — z ozirom na posameznosti poedine dežele — ostro orisala, vsled česar so se v vsaki posamezni državi razvila lastna obrazovanja cen.

Dočim so v predvojni dobi korakale cene v posameznih državah vsporedno s svetovnimi cenami, ugotavljamo danes v poedinih državah jako kolebajoče cenovne razlike. Tozadevno nam diagrami ne prikazujejo paralelnih krivulj in medtem ko se pojavljajo v eni deželi v specijelni produkcijski panogi tendence dviga, opažamo v drugi deželi v isti produkcijski panogi tendence padanja. Relacije cen so povsem divergentne in stremjenja najrazličnejših gospodarskih omejitev povročajo padce cen, katere ustvarjajo velike razlike med tuzemsko in inozemsko kupno moč.

Ta razlika med tuzemsko in inozemsko kupno močjo se more izenačiti edino potom stabilizacije posameznih valut in še-le s tem se bode doseglo zravnavanje cenovnega nivoja.

K izvedbi stabilizacije valut so pa v prvi vrsti poklicane borze, kojim pripada pri vseh gospodarskih panogah velika naloga urejevanja in prilagoditve na svetovne tržne prilike. Borze niso tu le za to, da beležijo cene različnih produkcijskih panog, nego one morajo najti sredstva za ozdravljenje gospodarskih prilik in za povzdigo produkcije in blagostanja posamezne dežele.

Borze predstavljajo ono veliko delavnico, v kateri se snujejo načrti za razvoj gospodarstva. Bolj nego kdaj prej, so danes borze poklicane k ustvarjanju novih gospodarskih idej, k organizaciji bodočega svetovnega gospodarstva.

Kar se tiče specijelno naših gospodarskih prilik v Jugoslaviji moramo predvsem poudariti, da potrebujemo istotako, kakor marsikatera druga država, predvsem politično sanacijo, ki naj vpliva na gospodarske prilike ter jih izleči. Ravno tako kakor drugod se mora tudi pri nas — kakor poudarja bivši francoski finančni minister Cailleux — država in narod uravnotežiti na finančnem in gospodarskem polju.

V tem stremljenju so tudi gospodarske korporacije Slovenije stalno na delu, da pripomorejo gospodarskim krogom do ekstenzivnega udejstvovanja in vspodbujajo trgovske kroge k

intenzivnemu poslovanju. Tem potom upajo slovenski gospodarski krogi omiliti gospodarsko krizo in dvigniti nacionalno gospodarsko moč k normalnemu in uspešnemu razvoju.

Njihovim stremljenjem naj sledijo vspehi in Ljubljana naj postane gospodarska posredovalnica med vzhodom in zapadom, severom in jugom!

Velesejem in reklama.

Nikakor ne bo neumestno, ako ob otvoritvi našega velesejma izpregovorimo tudi nekaj besed o reklami na velesejmu.

Akoravno je vodstvo velesejma zbralo in združilo sorodne stroke v skupine, vendar preostaja posamezniku še dovolj dela. Vsaki posameznik mora skrbeti za to, da bo njegova koja prijetna, vabljliva in zbirna točka za oko. Na sejmu se nudi najlepša prilika in tudi je glavni namen sejma, da skrbi za oko. Mnogo obiskovalcev pride le pogledat in še le po prejetem vtisu postane marsikateri tudi kupec. Reklama mora biti neobičajno živahna, nikakor pa ne vsiljiva. Mejo med obema kaže dober okus.

Predvsem pa mora biti reklama na sejmu stvarna. Ne smemo zamenjati sejma z čisto razstavo. Med ogromnim številom obiskovalcev je tudi mnogo strokovnjakov, ki poznajo blago. Posebno tuja konkurenca ima zelo kritično oko in prepričani bodimo, da bi porabila vsako napako v našo škodo. Kakovost blaga in reklama sta — dvojčka; eden brez drugega ne moreta živeti!

Zato pa se morajo pokazati predmeti takšni, kakoršni so v resnici oziroma kakoršni se dobavijo. Vsako olepševanje lahko več škoduje, kot pa koristi. Kar je za izložbeno okno morada celo potrebno, najbrže ne bo služilo za kogo.

Vsaka kupčija mora temeljiti na poštenosti. S solidnostjo se ustvarjajo trajne kupčijske in poslovne zveze in prijateljstvo.

Naš dober sloves ne sme dobiti niti najmanjše pegice.

Fr. Zelenik.

ZNAMENJE SLABEGA GOSPODARSKEGA POLOŽAJA.

Čuje se, da se finančni krogi v Zagrebu bavijo z mislijo, da ustanove sindikat za intervencije na borzi. Na zagrebški borzi ponudbe naraščajo, povpraševanje po blagu pa ne napreduje, vsled česar kurzi precej nazadujejo. Da se prepreči nadaljno padanje kurzov, se poveri nalogo za intervencijo posebnemu sindikatu, kateri se po vsej priliki ustanovi že v doglednem času.

ZNIZANJE OBRETNOSTI MERE.

Avstrijska Narodna banka bo s 1. julijem znižala obrestno mero najbrž za ½% in bo znašala odslej naprej 7%. Zadnje znižanje bančne obrestne mere se je izvršilo letos 31. marca. Splošno si od tega znižanja ničesar ne obetajo, so velikem olajšanju za skupno gospodarstvo se z znižanjem bančne obrestne mere spričo hude gospodarske krize pač ne more govoriti.

AMERIKA IN NEMSKO ZELEZO.

V Kovinskem trgu smo že pisali, da so Američani prepovedali uvoz nemških železnih in jeklenih izdelkov. Sedaj je ameriški zakladni urad to prepoved začasno umaknil. Datum prepovedi in zopetne dovolitve je isti, tako da se lahko odpravi v notranjost Amerike tudi blago, ki je prispelo medtem v ameriška pristanišča. Dovoljenje uvoza še ni končno veljavno. Ameriški zakladni urad čaka uradnega poročila nemške vlade o dogovoru med producenti surovega jekla in konsumentni železa, potem se bo šele končno odločil. Na vsak način ostane zaenkrat v veljavi normalna carina. Vidimo, da je tudi uradna Amerika voljna za potrební mednarodni sporazum v gospodarskih vprašanjih.

FRANCOSKI IZVOZ IN UVOZ.

Francoski izvoz znaša v prvih petih mesecih 22 milijard frankov, od katerih odpadeta 2 milijardi frankov na kolonije.

Konferenca gospodarskih zbornic v Ljubljani.

V četrtek se je pričela v sejni dvorani mestnega magistrata konferenca gospodarskih zbornic naše kraljevine. Dnevni red je obsegal v smislu sklepa lanskoletnega kongresa v Beogradu samo eno točko dnevnega reda, in sicer vprašanje našega pomorstva, ki je spričo skupščinskih razprav o nettunskih konvencijah, ki regulirajo med drugim tudi razna vprašanja v naših odnošajih v pomorstvu z Italijo, izredno aktualna in je zbudila splošno pozornost cele države. Ob mnogobrojni prisotnosti zborničnih delegatov je otvoril konferenco predsednik Zbornice za trgovino, industrijo in obrt v Ljubljani g. Ivan Jelačin ml. z iskreno dobrodošlico na prisotne goste. Poleg zborničnih delegatov iz vseh pokrajin države je pozdravil zastopnika vlade, velikega župana ljubljanske oblasti dr. V. Baltiča, generala Živkovića kot zastopnika komandanta dravske divizijske oblasti, dr. Goršiča, oblastnega referenta za socijalno politiko in zastopnika ministra socijalne politike g. Simonovića, delegata ministra financ g. dr. Karla Šavnika kot zastopnika finančnega ministra dr. Perića, dalje prof. dr. Milana Škrlja, za rektorat ljubljanske univerze, zastopnika direktorije državnih železnic, načelnika g. Vargazona, oblastnega referenta za trgovino in industrijo v ljubljanski oblasti načelnika g. dr. Rudolfa Marna, vladnega komisarja dr. Pfeiferja kot zastopnika mariborskega velikega župana in glavnega tajnika zveze industrijcev g. ing. Milana Šukljeja.

Nato je predsedujoči prečital dopis našega ministra rojaka Ivana Puclja, ki obžaluje, da se ne more odzvati vabilu na konferenco in ki jo tem potom pozdravlja ter ji želi polnega uspeha, z željo, da se ga obvesti o sklepih konference, da bo težnje gospodarskih krogov vedno rad podpiral. Nadalje prečita pozdravne brzojave predsednika solunske zbornice, zbornice v Novem Sadu g. Koste Mirosavljevića, kakor tudi predsednika zbornice v Sarajevu g. Nikole Berkovića, ki so bili zadržani, da se osebno niso mogli udeležiti konference.

V pozdravnem oovoru je omenil predsednik g. Jelačin ml. težkoče preteklih osmih let trdega dela po ujedinenju, da se posamezne pokrajine z različno zakonodajo upravno in gospodarsko organizacijo zblizamo in izenačimo. Ugotavlja, da so bili baš gospodarski krogi, ki so že v prvih letih pokrenili zahtevo in željo sodelovanja, da se obstoječe neenakosti čimpreje odstranijo ter da pridemo do konsolidiranih razmer, ki so predpogoj solidnega podjetništva in gospodarskega dela. Poudarja, da se je na vseh sestankih gospodarskih krogov dosedaj izražala v tem oziru popolna solidarnost in izraža zato željo, da nas naše započeto delo vodi do končnega cilja, do normalizacije gospodarskega življenja. Poudarja, da gre črta naših prizadevanj navzgor kljub temu, da nas mnoge okoliščine še vedno zadržujejo in ovirajo hitrejši napredek. Napori naših komor so imeli moralne in materialne uspehe. Gospodarsko življenje gre svojo pot preko političnih sporov in komplikacij, borba za obstanek se postruje in pušča vse ostalo na strani. Gospodarska kriza, ki vlada danes pri nas, in ki se manifestira v naraščajoči brezposelnosti in padanju industrijske produkcije, prizadeva posebno močno baš Slovenijo. Naš gospodarski položaj bi zahteval, da stavimo pred vsem to vprašanje na dnevni red, toda po sklepu zadnje konference posvečamo se izključno problemu našega pomorstva, ki prav tako živo interesira nas Slovence, kakor ostale pokrajine ob morju. Slovenci so imeli ob severnem Jadranu cvetoča podjetja, tam je živel najpodjetnejši in najžilavnejši del našega naroda, zato občutimo usodo, ki nas je doletela z izgubo slovenskih primorskih krajev, še bolj kot naši brati Srbi in Hrvatje. Naše gospodarstvo krvavi na tem, da je Slovenija odrezana od morja, zato tem priskrbenje pozdravljamo zbornično konferenco z nado, da bo prispevala k ureditvi in

pospešitvi pomorstva. Cel naš narod se mora zavedati važnosti morja in ako posvetimo pravilni rešitvi vprašanj našega pomorstva zadosno pažnjo, se nam ni treba bati za bodočnost. Pri tem delu pa želimo Slovenci kar najizdatneje sodelovati.

Nato je nadaljeval svoj govor v srbo-hrvaščini. Popisal je v njem pomen in važnost vsakoletnih konferenc zbornice za naše gospodarstvo ter očrtal kratko predgovodovino ljubljanske konference zbornic.

Po predsednikovem govoru se je zahvalil Veliki župan dr. Baltič konferenci za pozdrav in ji je želel obilo uspeha. Podpredsednik beograjske trgovske zbornice Miljutin Stanojević se v toplih besedah spominja inicijatorja ljubljanske konference blagopokojnega zborničnega predsednika Ivana Kneza, kot vzor moža neumorne delavnosti in organizacijskega talenta na gospodarskem polju. Spomin umrlega počastijo gostje stoje z vsklikom Slava. V nadaljnjem govoru poudarja, da bi imelo biti izhodišče vsega našega dela devisa, delavnost in varčnost. Opozarja, da nam statistika zunanje trgovine dokazuje našo neekonomičnost, ko nad milijardo dinarjev izdajamo za stvari, ki so nam popolnoma nepotrebne in brez katerih bi lahko pri vsem razkošju izhajali. Opisuje težave prvih let v naši državi in uspeh dosedanjih naporov ter podčrtava važnost, da na podlagi teh načel usmerimo delo za napredek našega pomorstva.

V imenu zagrebških gospodarskih krogov pozdravlja konferenco častni predsednik zagrebške zbornice gosp. Sandor Aleksander.

Finančni delegat dr. Šavnik pozdravlja konferenco v imenu ministra dr. Perića, ki je radi nujnih skupščinskih razprav in resortnega dela zadržan od udeležbe.

Na predlog g. I. Jelačina so bili v predsedstvo imenovani podpredsednik beograjske trgovske zbornice Miljutin Stanojević, predsednik beograjske zbornice Milan Stojanović, častni predsednik zagrebške zbornice Sandor Aleksander, predsednik bečkereške zbornice Dragotin Eisner in podpredsednik sarajevske zbornice Ethem Djulizarević.

V tajništvo so bili imenovani generalni tajniki: dr. Stevo Popović od industrijske zbornice in Svetislav Marodić od trgovske zbornice v Beogradu, dr. Cuvaj od trgovske zbornice v Zagrebu, Vjekoslav Jelavic od sarajevske in dr. Beljam od osiješke zbornice.

Nato je konferenca sprejela z živahnim odobravanjem in živijoklici sledečo udanostno brzojavko Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru I.

»Njegovo Veličanstvo kralju Aleksandru I. Beograd.

Delegati komora za industrijo, trgovino i zanatstvo sakupljeni na zemaljskoj konferenci u Ljubljani u cilju proučevanja pitanja unapredjenja našeg pomorstva mole Vaše Veličanstvo, da izvolite primiti izraze naše duboke odanosti.

Ministrskemu predsedniku N. Uzunoviću ter ministru zunanjih zadev dr. Ničijiju, ministru trgovine in industrije dr. Krajačiću, železniškemu ministru Vasa Jovanoviću in poljedelskemu ministru Ivanu Puclju so bili poslani brzojavni pozdravi s konference s prošnjo, da poklonijo sklepom o napredku našega pomorstva polno pažnjo.

Nato so sledili strokovni referati. Namesto odsotnega dr. Milana Todorovića, univerzitetnega profesorja v Beogradu, je podal uvodni referat tajnik beograjske trgovske zbornice Svetislav Marodić. Referat, h kateremu so še povrnemo v prihodnjih številkah, nam nudi interesantno sliko in pregled historičnega razvoja odnošajev našega brodarstva z gospodarstvom in gospodarsko politiko. Poročilo je sestavljeno z globokim strokovnim znanjem in nam

obeležava vse činjenice, ki so igrale v zgodovini posameznih narodov ulogo o razvoju brodarstva in pomorstva. Obenem je Todorović v svojem referatu kot dolgoletni šef oddelka za zunanjo trgovino in trgovsko politiko v ministru trgovine in kot stalni delegat naše vlade pri pogajanjih z različnimi inozemskimi državami posebno z Italijo, karakteriziral i sedanjo situacijo, ki nastaja spričo konvencij, ki ležijo sedaj med našo državo in Italijo. Referat zaključuje z ugotovitvijo dveh dejstev in sicer:

1. Da dosedaj pri nas glede pomorske politike nismo imeli nikakega načrta, po katerem bi se ravnali v korist gospodarstva in

2. da je treba, da imamo, ako hočemo uspešno voditi pomorsko politiko, popolnoma svobodne roke, to je da nismo po mednarodnih konvencijah vezani, marveč lahko usmerimo svojo politiko tako, kakor je zahtevajo konkretne potrebe, ki jih je treba marljivo proučevati. Ker pa so po njegovem mišljenju v tem oziru že narejene neke pogrške v konvencijah, ki so sklenjene med našo državo in Italijo, je treba, da se take obveznosti čimprej ukinejo. Ta nadvse aktualen zaključek je bil sprejet z najživahnejšim odobravanjem.

Po uvodnem referatu je podal delegat splitske zbornice g. Sava Bošković obširen referat o pomorski upravi, h kateremu se tudi še o priliki povrnemo. V referatu je poročevalec statistično ugotovil, kako nezadostna pažnja se je sedaj poklanjala naši pomorski upravi.

Tajnik urada trgovske in obrtniške zbornice na Sušaku g. dr. Pero Mitrović je podal referat o subvencioniranju pomorstva. Navajal je primere kako podpirajo pomorstvo druge države. Ob koncu referata je predlagal, naj se določi uradno komisijo sestavljeno iz delegatov vlade, pomorskih interesov in pomorskih strokovnjakov, katera naj zbere in uredi vse potrebne podatke, po katerih naj se sestavi zakonski predlog o subvencioniranju naše trgovinske mornarice.

O referatu se je razvila živahna debata, po kateri se je sklenilo, da se naj resolucija preda redakcijskemu odboru, da jo izpopolni.

O ladjedelništvu je poročal mesto odsotnega referenta g. Belena iz Sušaka, generalni tajnik zagrebške trgovske in obrtniške zbornice g. dr. Cuvaj. V referatu se navaja med drugim, da imamo v državi samo eno ladjedelnico, medtem ko so druge samo popravilnice. Položaj ladjedelništva je slab, ker ga država ne podpira in radi visokih carin, kakor tudi visokih režijskih stroškov v obče. Večina naročil gre v inozemstvo, ker so naše ladjedelnice premajhe. Italija nam, kar se tiče subvencij more služiti za vzgled. Tudi o tem referatu se je razvila debata. Resolucija se predloži redakcijskemu odboru. Na to je sledil referat dopisnega člana Zagrebške trgovske in obrtniške zbornice in univerzitetnega profesorja dr. Julija Mogačana in sicer o pomorskem sodstvu. Z odpadom Trsta in Reke smo izgubili tudi pomorsko sodišče. Za vse posele pomorskega sodišča so danes pristojna navadna sodišča. Predlagane resolucije so bile sprejete.

O zgradbi pristanišča je referiral tajnik sušaškega urada g. dr. Pero Mitrović, ki je navajal, da se naše luke dele v tri kategorije, in sicer luke brez železniškega spoja z zaledjem, luke s spojem normalnega tira, ter luke s spojem ozkega tira. Sušak naj se razširi za izvozno in uvozno trgovino. Split pa mora dobiti več železniških tirov. Šibeniška luka se še celoma gradi, kakor tudi pristanišči v Gružu in Zeleniki. Dela v pristaniščih naj se pospešijo.

K referatu sta se oglasila g. dr. Medini in Bošković. Resolucijo bo redakcijski odbor izpopolnil.

S tem referatom se je četrtkova seja zaključila. Popoldne so udeleženci konference napravili izlet v Vevče, kjer so si ogledali najprej hidro-centralo na Fužinah, potem pa papirnico v Vevčah. Uprava papirnice je pogostila goste z zakusko, tekom katere je

v imenu uprave pozdravil veleindustrijalec g. Fran Bonač.

V četrtak zvečer je zbornica privredila udeležencem na čast rout, kate-rega so se udeležili tudi načelniki lokalnih oblasti in gospodarskih organizacij in ki je uspel nad vse sijajno. Goste je pozdravil z iskrenimi besedami kot domačin g. Ivan Jelačin ml. Njegovem pozdravu so sledile štiri koncertne točke, ki sta jih z umetniško dovršenostjo podala operni pevec g. Betetto in g. Vera Majdičeva. Pri večeru sta sodelovala tudi pevski zbor in orkester trgovskega društva Merkur.

V petek je konferenca nadaljevala. Že ob otvoritvi je predsednik g. Jelačin ml. predlagal, da bi konferenca zavzela svoje stališče napram konvencijam, ki so se nedavno sklenile z Italijo in ki se imajo te dni razpravljati v parlamentu. Po živahni debati se je sklenilo, da sestavi poseben odbor resolucijo, v kateri bo apeliral na Narodno skupščino, naj ne sklene in odobri ničesar, kar bi moglo škodovati interesom našega pomorstva. Zatem se je prešlo na dnevni red.

G. dr. Bogdan Durbešić s Sušaka je referiral o kabotaži. Po izerpnem referatu se je predložila resolucija, ki se je pa po sklepu konference predala redakcijskemu odboru v izpopolnitev.

Nato je referiral g. Marjan Mažuranić iz Zagreba o velikih in dolgi plovbi. Tudi ta referat priobčimo kasneje, kakor vse druge, ako nam bo le mogoče dobesedno. Predlagal je, da konferenca pozove mero-dajne faktorje, naj posvetijo vso pažnjo veliki obalni in dolgi plovbi.

Ravnatelj pomorske akademije v Bakru g. dr. Cvjetković, je poročal o strokovnem pouku in pomorstvu. Po tem referatu se je razvila daljša debata, katere se je udeležil zlasti g. dr. Medini in g. dr. Mažuranić.

Sledil je nato referat g. dr. Medinija, tajnika trgovske in obrtniške zbornice iz Dubrovnika, o naši zunanji trgovini. Poudarjal je, da se bodo mogle naše luke uspešno razvijati šele tedaj, če jih bo podpirala država s tem, da bo znižala tako železniško, kakor tudi pomorsko tarifo.

Ob odsotnosti tajnika solunske zbornice je prečital njegov referat o prometu preko solunske luke g. dr. Popović, tajnik industrijske komore iz Beograda. V referatu je poudarjena zlasti velika važnost Soluna za naše narodno gospodarstvo.

Po izčrpanem dnevnem redu se je na predlog predsedujočega takoj redigirala brzojavka na Narodno skupščino, ki se glasi:

Konferenca gospodarskih zbornic iz vse države na sestanku v Ljubljani je vzela v pretres vsa aktualna vprašanja našega pomorstva in bo predložila kraljevski vladi strokovnjaško izdelane predloge v pogledu pospeševanja te važne gospodarske panoge. Ker se sedaj v Narodni skupščini rešujejo pogodbe in konvencije s kraljevino Italijo, katere, kakor se zdi, težko tangirajo našo pomorsko politiko, a gospodarske organizacije niso imele prilike biti zasllišane, ko so se vršila pogajanja, mora konferenca gospodarskih zbornic opozoriti Narodno skupščino na največjo opreznost, da ne bi se z izglasovanjem teh konvencij in pogodb povzročila škoda gospodarstvom razvoju celokupne države.

S tem je bila konferenca zaključena. Delegati so si popoldne ogledali tovarni Glanzmann & Gassner in Peter Kozina & Ko.

Zvečer je bila udeležencem na čast slavnostna predstava v operi.

Danes bodo vsi gg. delegati prisostvovali čitanju resolucij, nakar se udeležijo otvoritve velesajma.

Arh. prof. Kregar Rado:

Umetna obrt in industrija Slovenije.

(Konec.)

Tradicionalen, skozi več generacij podedovan obrt je vlivanje zvonov. Sirom Jugoslavije so znane livarne Samassa, sedaj last Strojnih tovarn in livarn v Ljubljani. Večino zvonov slovenskih cerkva je vlila ta tvrdka. Zvonovi so okrašeni z dekorativnim okrasjem, ki je odgovarjalo takratnemu slogu. Po vojni pa je delal osnutke za okras arh. Vurnik v svoji originalni ornamentiki. Zvonovi iz te livarne so znani po svojih čistih in ubranih glasovih.

Med narodom zelo priljubljen lov na divjačino je zahteval puškarski obrt, ki se zadnjih 50 let goji sistematično. V ta namen je že avstrijska vlada ustanovila puškarsko šolo v Kranju z moderno urejenimi delavnicami. Izdelki te šole so bili v Parizu odlikovani z zlato kolajno. Puške so bogato ornamentirane, tako njihovi leseni kakor tudi kovinski deli. Ali ta ornamentika je povsem tradicionalnega baročnega in rokoko značaja.

Poleg navedenih obrti preprostega kmetijskega ljudstva so razviti številni drugi obrti, kakor kamnoseštvo, podobarstvo in rezbarstvo, žganje keramike, obdelava stekla, umetno mizarstvo, ključavničarstvo itd. Nadalje čevljarstvo, izdelovanje obleke, perila, pokrival itd. Izmed navedenih je tudi rezbarski obrt eden starejših. Znamenja kapelic, cerkve so bile okrašene s kipi svetnikov, Marije in Kristusa. Večina teh plastik je bila narejena iz lesa. Rezali so jih za deželo vaški rezbarji in podobarji. Nekateri teh kipov dosegajo gotovo umetniško vrednoto. Pretežna večina pa spada v skupino narodne umetnosti in imajo povsem obrtniški značaj. Tudi ta obrt prehaja od očeta na sina ter se je podedoval od roda do roda s svojo tradicijo oblikovanja in tehnike. Tako moremo zasledovati pri nekaterih podobarjih in rezbarjih njihov obrt v družini stoletja nazaj. Danes živeči rezbar in podobar Götzl v Ljubljani je iz rodbine, ki se je bavila že za časa baroka s tem obitom ter imela nekaj prav pomembnih mojstrov. Ti so izdelali številne kipe in oltarje za cerkve trgov, vasi in mest slovenskih krajev.

Vsi narodni obrti ter oni daljšega obtoja so tradicionalnega značaja ter se opirajo na narodno umetnost; dočim se oni novejšega datuma poslužujejo moderne dekorativne umetnosti, njene-ga dekora in form. Izredno močno se razvija grafični dekorativni obrt. Ilustracije, moderni tisk, moderna reklama, fotografija itd. V nobenem drugem obrtu, izvemši arhitekturo, se ne udeležuje toliko slovenskih umetnikov kot ravno v grafiki. Vavpotič, Šantel, Gaspari, Jakac, Gojmir Kos, brata Kralj, Šubič, Škodlek, Žagar i. dr. delajo osnutke za reklame, plakate, ilustracije, vinjete itd. Močno razvit je mizarški obrt in to stavbni kot umetni. Ni ga večjega kraja Slovenije, kjer se ne bi nahajala večja ali manjša mizarška delavnica. Posebno pa se koncentrira ta obrt v večjih krajih in njih okolici, kakor Ljubljana, Maribor, Celje itd. V tej stroki se udeležujejo zadnja leta naši arhitekti in umetniki. Arh. Vurnik, prof. Grebenc, arh. Kregar, Gojmir Kos, arh. Šmidinger, arh. Šubič itd.

Umetno mizarstvo se v svojih delih močno naslanja na tuje predloge, posebno novejšega izvora, ki se uvažajo v velikih množinah na naš trg ter konkurirajo v fino občutenih elegantnih formah našim še čisto močno na secesijo oprtim proizvodom. Sele aktivno sodelovanje arhitektov in umetnikov dviga ta obrt na višji umetniški nivo. Boljše tvrdke kakor: Naglas, Mathian in drugi, v zadnjem času razvijajoča se firma Združene delavnice »Probuda« so izdelale v narodnem slogu »slovensko sobo« za mednarodno dekorativno razstavo v Parizu. Karakteristično je, da ravno starejše firme z moderno opremljenimi delavnicami zaposlujejo predvsem tuje strokovnjake, Nemce ali Nemce-Čehe, ki projektirajo povsem v tujem duhu.

Za povdigo umetnega obrta in industrije dela v veliki meri društvo umetnikov, trgovcev in industrijcev »Probuda« v Ljubljani. Med ostalim je ustano-

vilo to društvo industrijski odsek z združenimi delavnicami in atelijejem. Temu odseku načeluje g. Tratnik, pasar v Ljubljani. Načelnik združenih delavnic je Fr. Božič, umetno-obrtni ter sobni slikar v Ljubljani. Navedeni odsek vsebuje vse obrtne panoge in sicer: Ahačič in Senica mizarja, Weibl ključavničar, Vahtar usnjerez, Jager tapetnik, Božič in Remžgar dekorativni sobni slikar, pleskar ter izdelovatelj slikarskih patron, Tratnik in Kregar pasarja, Rojina, Hlupec strugarja, Neškudla izdelovatelj posamentrijskega blaga ter umetnih vezenin, Pengov rezbar in kipar, Kunaver kipar in kamnosek, Hibšer fotograf i. dr. Vsi navedeni obrtniki imajo moderno urejene delavnice ter izvršujejo delo po načrtih g. Grebena in ostalih umetnikov, ki so člani »Probude«.

Poleg navedenega je društvo ustanovilo še gradbeni odsek, ki deluje pod imenom Gradbeno podjetje d. z. o. z. v Ljubljani. Načelnik tega odseka je univerzitetni profesor ing. Hrovat. Ta odsek je izvršil v kratki dobi svojega razvoja večje število stavb, kakor: novo cerkev v Šiški, bolnico v Kamniku, župnišče v Žužemberku itd.

Izredno razvit je stavbni obrt. V predvojni dobi je bil slovenski stavbenik zelo redka prikazen. Po vojni pa so si osvojili skoro vse delo. Sicer se ne razumevajo popolnoma pravilno svojega poklica ter izvršujejo v veliki meri dela, ki ne odgovarjajo njihovi naobrazbi, to je projektirajo načrte za arhitektonske zgradbe, namesto da bi prepustili ta posel arhitektom. Tudi tu je v prvi vrsti vzrok ta, da do prevrata ni imela Slovenija skoro nobenega arhitekta Slovenca in so ves njihov posel vršili deloma redki domači stavbeniki in zidarski mojstri, deloma tuji arhitekti: Nemci in Čehi. Prvi slovenski arhitekt, ki je projektiral pomembnejše stavbe v Ljubljani, je bil arh. prof. Fabiani iz Trsta. (Licej, Kleinmayer-Bambergova hiša). Po vojni pa se je vrnil v domovino arh. Plečnik iz Prage in prevzel vodstvo na oddelku za arh. na ljubljanski univerzi. Prišel je tudi arh. Vurnik z Dunaja, prišli so mlajši arhitekti, kakor arh. Kregar, arh. Šubič, Šmidinger, Cernivec, Mušič, Pfeifer, Špinčič. Na domači univerzi so absolvirali arh. Fatur in Tomažič. Ali pravo razumevanje za arhitekturo ljudje še ne kažejo. Iz dolgoletne navade imajo večje zaupanje v stavbenika, ki tudi še danes v veliki meri vrši posle arhitekta.

Kot se je nekdanj razvijal in gojil obrt v prvi vrsti od tujih kolonistov pod tujim vplivom s tujim duhom, tako se razvija danes naša industrija močno s tujim kapitalom ter tujimi strokovnimi močmi. Vsa večja podjetja so v tujih rokah, odvijana v prvi vrsti od nemškega, francoskega, švicarskega, angleškega in ameriškega kapitala. Železno, strojno, elektrotehniško, tekstilno industrijo, vse vodijo tujei. Slovenci se uporabljajo za navadna dela.

Le polagoma si vzgajamo specialiste domačine. V celi produkciji vlada tuj duh, se izraža tuja kultura. Slovenski umetniki si še niso pridobili mesta v tej veliki industriji. Kot nekdanj obrt tako se poslužuje danes vsa naša velika in srednja industrija še močno tujih vzorcev, tujih motivov, tuje dekorativne umetnosti. Nikjer se bolj ne čuti pomanjkanja strokovnih in umetno obrtnih šol, kot ravno v umetno industrijskih strokah.

POČASTITEV SPOMINA POKOJNEGA ZBORNICNEGA PREDSEDNIKA IVANA KNEZA.

V četrtak v jutro so se podali vsi beograjski delegati, ki so prišli na konferenco zbornic v Ljubljano, še pred začetkom konference čim so dospeli, na pokopališče, kjer so položili na grob pok. predsednika zbornice Ivana Kneza dva venca. Na trakih v slovenskih barvah prvega venca je bil napis: »Ti položio venac priznanja Srbiji na grobovima njenih heroja v Solunu«, na drugem vencu s traki v državnih barvah je pa bil napis: »Tebi polažu u Ljubljani venac priznanja beogradske komore.«

Zaključek šolskega leta na Gremijalni trgovski šoli v Ljubljani.

V sredo dne 23. junija 1926 se je vršil v okrašenih telovadnici na Ledini sklep šolskega leta Gremijalne trgovske šole. Slavnost je otvoril vodja šole gosp. Rado Grum s pozdravom navzočim članom gremija, oziroma šolskega odbora gg. podnačelnika J. Kavčiča, Hienega, Šterka ter grem. tajnika gosp. Smučca. Zatem nadaljuje:

Z današnjim dnevom zaključujemo letošnje šolsko leto v popolni zavesti, da ste po veliki večini storili svojo dolžnost ter s tem ustregli prepisanemu našemu smotru. Vsak izmed vas, ki je tekom leta uvideval potrebo izobrazbe, ki se je zavedal, da je teorija brez prakse in nasprotno praksa brez teorije nekaj nepopolnega, se je oprijel učenja z vso ambicioznostjo in intenzivnostjo ter s tem dvignil intelektualno in prvi vrsti sebe, v drugi vrsti pa tudi ugled šole in učiteljsstva. Zavedati se morate, da postanete člani stanu, ki je jako važen faktor v državi, ki mora stati na nekem gotovem inteligenčnem nivoju in to v interesu samega sebe ter celega trgovskega stanu. Kajti čim izobraženejši in v svoji stroki popolnejši bodo posamezniki trgovskega stanu, tem večji razmah imate pričakovati v naši trgovini in tem lepšo bodočnost imate pred seboj. Le v izobrazbi tiči ona velika gonilna sila, ki vas dviga vsestransko, bodisi gospodarsko, socialno, kulturno ali politično. In baš to nalogo ima šola. Šola je za vas v sedanji dobi velikega pomena in velike važnosti. Ona ima namen vas izobraziti teoretično, pa tudi praktično, in vas usposobiti, da postanete pravi in vredni člani trgovskega stanu, ki mu boste po svojih sposobnostih in po svoji inteligenci v čast in ponos. V dosegu tega pa zahteva šola od vas, da storite svojo dolžnost v polni meri in se ravnate ločno po predpisih, ki so določeni. Glavno vaše delo in vaša naloga naj bo predvsem izobrazba in strokovna izpopolnitev. Vse to dobite deloma v praksi sami, deloma pa v šoli, ki jo posečate. Moralno podporo pa najdete v predsedstvu gremija trgovcev, oziroma v šolskem odboru, ki skrbi za svoj naraščaj prav po materinsko. Zato porabim danes to ugodno priliko in se gremiju trgovcev kar najiskrenejše zahvaljujem za dosežanje naklonjenost in razumevanje, ki ga ima do šolstva, ter za denarne žrtve, ki jih doprinaša gremij za razvoj naše šole. Še enkrat, iskrena hvala.

Nato povzame besedo g. podnačelnik J. Kavčič, ki izvaja:

Zaključku šolskega leta na naši Gremijalni trgovski šoli v Ljubljani prisostvujemo danes tudi člani šolskega odbora Gremija trgovcev, ki nam je na srcu prosoje naše šole in vas. Naša šola naj pripomore vzgojiti iz vas dobre trgovce, zveste državljane in poštene ljudi.

Naslovil bi rad par besed na Vas iz tretjega letnika, ki odhajate iz šole v življenje. Danes dobite šolska izpričevala in v prihodnjih dneh učna izpričevala. Končno bo predpisano teoretično ter praktično šolanje in postanete trgovski sotrudniki. Zadovoljni boste in mislili si boste, tako, zdaj pa znamo in vemo vse in smo dovršeni ljudje. Jaz pa vam pravim, da ne veste in ne znate še skoro ničesar, kajti sedaj preidete šole v najhujšo šolo, v šolo življenja, in tu se bo pokazalo, kaj kdo ve in zna. Izobrazite se radi tega še dalje pridno in vztrajno, bodite marljivi in vestni ter živite pravno, da dosežete čim več.

»Veliko je poklicanih, a malo izvoljenih« pravi svetopisemski pregovor in tudi vi vsi mnogobrojni ne morete doseči poslednjega cilja svojega stremljenja ter posati samostojni trgovci. Vsakdo pa bo lahko napredoval po svoji sposobnosti, če bo marljiv in štedljiv in če se bo držal dobrih nauk in nasvetov, ki mu jih je dala naša šola.

Vsi pa delajte v življenju čast naši šoli in trgovskemu stanu in glejte, da boste vsikdar stremeli povzdigniti čast našega trgovskega stanu, pa bodisi kot sotrudniki ali samostojni trgovski stotrudniki ali samostojni trgovci. Bodite ponosni na svoj stan in svoj poklic. Omenil pa bi še nekaj. Veliko vas je.

Naša lepa, a mala ožja domovina Slovenija gotovo ne bo mogla dati dobrega kruha vsem vam in onim, ki pridejo za vami. Treba bo zategadelj pogumnejšim in podjetnejšim izmed vas ven v svet, če hočete dobiti dobre službe. Učite se torej pridno tujih jezikov. Naša širša domovina Jugoslavija ima v svojih južnejših krajih še dosti kruha za bistrice in podjetne glave ter pridne roke. Ne silite torej vsi v službe le doma, ne držite se le materinega krila, nego pojdite s svežimi silami in podjetno ter pogumno v svet. Na naši šoli ste se učili srbohrvaščine in vsakdo, ki pojde izven ozkih mej naše Slovenije, jo bo neobhodno potreboval v prostrani naši državi in ne morem vam radi tega dovolj tople priporočati učenja srbohrvaščine in cirilice.

Oni, ki pojdete v svet, pa ponesite s seboj domovinsko ljubezen. Glejte, da boste vedno v čast svojemu narodu, ostanite vedno poštene in zvesti Slovenci in zavedni Jugoslavo!

H koncu še par besed. Bodite v življenju vedno gentlemani in dame. Vi mislite, da je gentleman oni ali dama ona, ki je lepo oblečena in po modi napravljena. Pa ni temu tako. Današnji odlikovanci dobe za spomin vsak tudi po en izvod »Bon tona«, knjige o lepem vedenju, govorjenju in oblačenju v zasebnem in javnem življenju. Hočem vam iz te knjige prebrati par besed, kaj je gentleman:

»Človek je lahko sin plemenitih roditeljev, a je vzlic svojemu slavnemu imenu in grbu, vzlic zgodovinskemu gradu, vzlic konjem, ki jih jezdari, vkljub avtu, s katerim se vozari, vzlic monoklu in laku vendarle neotesanec. Gentlemanstvo ne tiči namreč niti v plemstvu, niti v denarju, niti v vplivu, niti v obleki.

(Konec prihodnjic.)

Med naša domača podjetja v Ljubljani spada Kolinska tovarna, ki izdeluje vse vrste prvovrednih kavinih primesi. Na velesejmu ima svoj lasten paviljon pri glavnem vhodu, kjer oddaja črno kavo pod režijsko ceno ter se vsakdo more prepričati o kakovosti njenega izdelka. Kolinska cikorija je pridelek za kavo, ki se odlikuje po lepi barvi, izdatnosti, okusnosti in aromi. Vsakdo, ki hoče imeti dobro in zdravo kavo za sebe in svoje otroke, naj izrecno zahteva »Kolinsko cikorijo«, katero vsi trgovci lahko kar najbolj priporočajo.

Trgovina.

Ogri ponujajo žito in moko. V ogrskih gospodarskih krogih računajo s tem, da v bližnji bodočnosti ne bo mogoče izvoziti večjih množin žita v Čehoslovaško, in iščejo novih odjemalcev za svoje poljedelske pridelke. Pravijo, da je v tem oziru položaj Ogrske prav ugoden in da je italijanski trg Ogrom popolna kompenzacija za izgubo čehoslovaškega trga. Izvoz žita v Italijo narašča in žito lahko konkurira z ameriškim. Eksporterji zahtevajo tarifne olajšave in pravijo, da bodo potem italijanski trg lahko popolnoma osvojili. Pri vsem tem pa trpi ogrska mlinska industrija in se to marsikomu še najbolj čudno zdi. Italijani kupujejo namreč izključno le žito in nabele moko, ki imajo lastno mlinsko industrijo in ji hočejo dati dela. In Ogrska mora v interesu prodaje žita dovoliti, da trpi njena mlinska industrija.

Podražanje kruha v Franciji. V poslednjih šestih mesecih se je kruh v Parizu podražil od 1.70 do 2.30 fr. za kg. Med prebivalstvom je spričlo tega veliko nezadovoljstvo, zlasti zaradi tega, ker so se žitne cene znižale. V Bordeauxu se je kruh podražil na 2.40 fr. Obeta se, da bodo cene kruhu še poskočile.

Francoski indeks za veletrgovino se je tekom meseca maja zvišal od 664 na 702, indeks za nadrobno prodajo v Parizu pa od 503 na 522 točk.

Ureditev naše solunske cone. Predvečrajšnjem sta odpotovala v Solun naša delegata Ranislav Avramović in Sava Božić v svrhu pogajanja z grškimi delegati zaradi vprašanja naše solunske cone. Pred odhodom delegatov se je v Beogradu vršila konferenca, katere so se udeležili minister dr. Ninčić, Jovan Marković, Panta Gavrilović in oba delegata.

Industrija.

Svitanje v lesni industriji. Gospod K. Tiefengruber iz Maribora nam piše: »Neki nemški koncern tovarn za moderne lesobdelovalne stroje stoji z skupino lesnih industrij v Sloveniji v pogajanjih, da se z soudeležbo tujega kapitala ustanovi na primernem kraju Slovenije z ugodnimi prometnimi razmerami podjetje, ki se naj bi kot velikopotezna akcija bavila z izkoriščanjem lesa v izgotovljeno blago in polizdelke. Gre pred vsem za gospodarsko izrabo takega lesa, ki po svoji kakovosti v surovem stanju ne prenaša transporta ter vsled tega ne pride do veljave. Obratni načrt predvideva gradnjo lesenih stanovanjskih hiš po načrtih tozadevne jako razvite nemške industrije, ki izdeluje danes družinska stanovanja nepresegljive popolnosti, ter je v glavnem pripomogla do odprave stanovanjske krize, katere Nemčija sedaj ne pozna več. Leseni stavbeni elementi bi se izdelali v serijah; potrebne okrove in pritikline pa bi dobivala nemška tovarna. Udomačila se bo tudi izdelava lesenih zabojev in sicer ne žebličanih ampak cinkanih, kakor so potrebni pri gotovih vrstah živil in drugega blaga. Izumil se je namreč stroj, ki vreže cinke hkrati na dve deske s tako natančnostjo, da drže cinke brez drugih pripomočkov bolj čvrsto kot žebličji ali vijaki; deko pa gre z neverjetno naglico naprej brez potrebe strokovnih močij. Taki zaboji so se pred kratkim uvedli v Nemčiji po vseh industrijah in trgovskih podjetjih ter so običajne, dokaj nerodne žebličane zaboje do malega izpodrinili. Seveda pridejo zaboji, po novem načinu izdelani, tudi mnogo cenejši, ter imajo še drugih prednostij napram z žebličji zbitimi zaboji. Z najmodernejšimi stružnimi avtomati se bodo iz lesne odpadavine izdelovali čepi za sode, ročaji za orodje, toporišča, vretena, in raznovrstni množinski predmeti kot polizdelki za našo industrijo. Celo žagovina se namerava tehnično izkoriščati. Neposredni povod za to velikopotezno akcijo je dal letošnji Lipski velesejem, kjer so našli naši lesni industriji najnovejše umotvore strojne obrti rastavljene. Razmeroma ugodne ponudbe nemških interesantov, da postavijo svoje izdelke za našo lesno industrijo v obrat, so našle odmev v spodnji udeležencev ideje. Nameravano središče za to podjetje leži v jako ugodnem kraju z bogatimi lesnimi posestvi; izvrstno vodno silo in dobriimi prometnimi zvezami v območju mariborske oblasti. Ko se konstituiral pripravljala odbor, se bodo tudi poslala povabila k soudeležbi; ker pa ostane v smislu načrta število udeležencev jako omejeno, bi bilo priporočljivo, da se interesentje za podrobnosti projekta že sedaj pobrigajo.

Vodne naprave na Koroškem. Družba »Kärntner Wasserkraftwerke A. G.« izkazuje 2.243.100 šilingov premoženja in 243.100 šilingov obveznosti; lastno premoženje znaša torej dva milijona šilingov. Polovico, razdeljeno v 100.000 akcijskih po 10 šilingov, naložijo kot akcijsko glavnico, drugo polovico kot glavnico rezervno. Dividenda je 6 odstotna. Vodna naprava družbe, »Forstsee«, je bila lani 2020 ur v obratu in je imela 1.018.200 KW ur.

Elektrika. Leta 1923 so proizvedli v različnih državah sveta sledeče množine električne moči, izražene v milijonih KW ur: Zedinjene države 49.802 (na osebo 472 kilovatnih ur), Nemčija 8600 (141), Japonska 6925 (88), Anglija 6400 (139), Francija 5410 (147), Kanada 5000 (612), Italija 3400 (83), Švica 2700 (700). Vidimo, kako zelo izrabljena je vodna moč v Švici.

Denarstvo.

Bogastvo Zedinjenih držav. V govoru je povedal Coolidge, da bo s 30. junijem končno finančno leto zaključilo s prebitkom 185 milijonov dolarjev, prihodnje pa samo s 120 milijoni. Predsednik je poudarjal, da na znižanje davkov zaenkrat ni mogoče misliti. Mislimo, da je tudi 120 milijonov lep prebitek.

Finančna politika poljske vlade. Poljski finančni minister Klamer je predložil sejmu državni proračun in je ob tej priliki podal daljši ekspozé o finančnem položaju. Zagotavljal je, da bo vlada uredila vprašanje plač državnih nameštencev, kar bo zvišalo izdatke sedanje po-

slovne dobe za 18 milijonov. Klamer je ugotovil, da se je davčno breme znatno ublažilo; številke so sicer ostale iste, a vrednost zlota se je zmanjšala. Ravnovesje državnega proračuna bo vlada dosegla s tem, da bo predvsem zvišala dohodke iz državnih podjetij in monopolov ter bo na drugi strani vlada skrčila upravne stroške in omejila obremenitve občinske proračune. — Ko bo proračun uravnovešen, bo vlada skušala urediti tudi vprašanje zlota in dati pobudo pri izvodnji. Po izjavah načelnikov posameznih parlamentarnih skupin, je sejem predal začasní proračun sejskem odboru, da ga prouči.

Poljska bilanca — aktivna. Bilanca poljske zunanje trgovine v mesecu maju je po provizoričnih računih glavnega statističnega urada aktivna, in sicer za 71 milijonov zlotov; eksport je znašal 181 milijonov zlotov, import pa 110. Aktivnost gre na rovaš zvišanega izvoza sladkorja, jajc in cinka.

Ameriški proračunski prebitek. Zvezni predsednik Zdrženih držav je te dni v nekem govoru izjavil, da izkazuje finančno leto, ki je končalo dne 1. julija t. l., 185 milijonov dolarjev prebitka. Za prihodnje finančno leto se čaka prebitek samo na 20 milijonov dolarjev. Iz tega je predsednik izjavil, da za enkrat še ne more biti govora o znižanju davkov.

Ureditev rumunskih dolgov v Italiji. — Italija je v povojni dobi posodila Rumuniji 90 milijonov lir. Za odplačilo tega dolga sta obe državi pred kratkim sklenili dogovor, da se dolg odplača tekom 12—26 let po vsakokratnem stanju rumunske valute.

Carina.

Čehoslovaške zaščitne carine in Jugoslavija. Listi omenjajo, da sta povodom konference Mate antande na Bledu dr. Beneš in dr. Ninčić razpravljala tudi o zaščitnih carinah, ki jih je Čehoslovaška uvedla na uvoz poljedelskih produktov, s katerimi je zelo prizadel jugoslovanski izvoz žita. Zunanji minister dr. Beneš je dr. Ninčiću obljubil, da se zaščitne carine ne vporabijo na jugoslovenske poljedelske izdelke.

Dohodki pri centralnih carinskih blagajnah so znašali v tretji dekadi maja t. l. skupno 45.656.933 Din in sicer: v Beogradu 11.267.526, v Zagrebu 9 milj. 447.573, v Novem Sadu 8.809.618, v Mariboru 3.192.706, v Ljubljani 4.020.197, v Splitu 2.068.982, v Skoplju 2.668.030, na Sušaku 1.014.205, v Dubrovniku 3 milijone 170.096 Din. Skupno od 1. aprila do 30. maja t. l. so dosegli ti dohodki vsoto 314.134.925 Din.

Promet.

Reorganizacija tarifne službe. Na zadnji seji Centrale industrijskih korporacij je dal zastopnik prometnega ministristva zelo važno izjavo o reorganizaciji tarifne službe. Priznal je, da nam primanjkuje tarifnih strokovnjakov in da jih je v celji državi komaj 30. Ker se ta panoga prometne službe na železnica in pomorstvu vedno bolj razvija, se prometno ministristvo že davno peča s tem problemom. Ker je potreba strokovnjakov vedno večja, hoče prometno ministristvo in generalna direkcija železnice za vsako ceno do konca leta reorganizirati tarifno službo.

Bukareški tramvaj. Ker je naš tramvaj postal aktualen, poglejmo, kako si pomagajo v Bukarešti. Cestna železnica se pogaja z angleškim bančnim konsorcijem za posojilo 400.000 funtov na 20 let. Vse premično in nepremično premoženje se s tem posojilom hipotekarično obremeni. Drugi pogoj posojila je ta, da se morajo tarifi cestne železnice prilagoditi kolebanju valute, da ne trpi amortizacija. Mestni magistrat v Bukarešti kot najvišja nadzorstvena inštanca je s temi pogoji zadovoljen in jamči tudi za plačevanje obresti in amortizacije.

Davki in takse.

Za davkoplačevalce v kamniškem okraju. — Davčno okrajno oblastvo v Kamniku je dovršilo odmero dohodnine za leto 1926 in pavšaliranega davka na poslovni promet za leto 1926. Predpismi izkazi bodo razgrnjeni od 1. do 15. julija t. l. za davek na poslovni promet pri županstvih, odnosno za občini Lukovica in Kamnik pri davčnih uradih na Brdu in v Kamniku, za dohodnino pa pri

dayenem okrajnem oblastu v Kamniku in pri navedenih davčnih uradih. O odmeri dohodnine dobe davkoplačevalci se posebna obvestila. Prizivni rok teče za oba davka od 16. do 30. julija 1926. Proti davku na poslovni promet imajo pravico pritožbe samo oni davkoplačevalci, ki so pravočasno vložili prijave.

RAZNO.

Označba izvora za inozemsko blago v Italiji. — Minister za narodno gospodarstvo izda v kratkem odredbo, da mora vse iz inozemstva uvoženo blago biti označeno z izvorom države, iz katere prihaja in z označbo blagovne vrste in čiste teže.

Protest Splita proti konvencijam z Italijo. Občinski svet se je dne 24. t. m. sestal k nujni seji. Po otvoritvi seje je predlagal župan dr. Tartaglia resolucijo, ki jo je občinski svet takoj sprejel in odposlal narodni skupščini. V tej resoluciji se naproša narodna skupščina, naj odkloni ogromno škodo, ki grozi Splitu in vsemu Primorju in ki izhaja iz nekaterih obveznosti, ki jih hoče prevzeti vlada s konvencijami z Italijo. Parlament naj z odklonitvijo teh konvencij reši Split in Primorje grozečega propadanja.

Nov spor med Rusijo in Poljsko. Ruska vlada je poslala v pomoč gladujočim v poljski Ukrajini 30 vagonov žita. To pošiljatev je poljska vlada zaplenila, češ da gre za boljševiško propagando. Ruska javnost je ogorčena in vlada bo začela z represalijami, če ne dobi zadoščenja. V tem slučaju bo ustavila vsakršen izvoz živeža in živine na Poljsko.

Nemčija in razorožitvena konferenca. V seji zunanjega odbora je podal grof Bernstorff poročilo o razorožitveni konferenci v Ženevi. Konferenca ni sklenila ničesar, kar bi Nemčijo vezalo. Odbor za zunanje zadeve je odobril udeležbo Nemčije na prihodnjih razorožitvenih konferencah.

Osemurni delavnik v Angliji sprejet. Angleška vlada je predložila 22. t. m. spodnji zbornici načrt v reorganizaciji premogovne industrije in o osemurnem delavniku. Načrt o osemurnem delavniku omogoča podaljšanje sedemurnega delavnika za pet let. Drugi zakonski predlog bi imel biti predložen zbornici že včeraj, vendar je vlada upoštevala željo delavske stranke in odgodila razpravo o njem, dokler ne sprejme parlament zakona o reorganizaciji premogovne industrije. Zakonski načrt o reorganizaciji premogovne industrije je precej obširen in zelo podroben. Med drugim omogoča delno ali tudi popolno združitve posameznih rudnikov. Lastniki, ki hočejo združiti svoja podjetja v svrhu boljšega izrabljenja z drugimi, čijih vodstvo nastopuje fuziji, lahko predložijo svoj načrt trgovskemu svetu. Ta ima nalogo, da prouči načrte in jih potem predloži železniški in prometni komisiji, ki odloča o morebitnih ugovorih in odobri le na črti, ako odgovarja interesom države in ako so njegove odločbe pravične in nepristranske. Komisija ima tudi pooblastilo, da odpravi vse težave pri iskanju novega premoga. Minister je poskrbel, da bodo zopet nameščeni v prvi vrsti oni rudarji, ki so delali do 13. aprila. Končnega so premogovne družbe pooblašene, da kljub morebitnim nasprotujočim določbam svojih družbenih pravil priznavajo rudarjem primeren delež na dobičku podjetja. Spodnja zbornica je v prvem čitanju sprejela zakonski načrt o uvedbi osemurnega delavnika v premogovni industriji.

Novi stanovanjski zakon. Skupščinski odbor za proučevanje zakonskega načrta o izpremembi dosedanjega stanovanjskega zakona, je imel 24. t. m. popoldne svojo prvo sejo. Minister za socialno politiko Simonović je izjavil, da pristaja na skrajšanje novega zakona. Veljavnost zakona naj se zniža od enega leta kakor velja to po načrtu za 6 mesecev.

Poljska ne omeji deviznega prometa. — Poljska vlada dementira poročila, ki so krožila po časopisju, da namerava izdatno omejiti devizni promet. Vlada z ozirom na valutni položaj v doglednem času nikakor ne namerava omejevati deviznega prometa.

Reklama ameriškega časopisja. Zveza ameriških časnikarjev je izdala statistiko, ki kaže te-le številke o reklamih nekaterih družb v letih 1923 in 1924: Družba za luč in moč je izdala leta 1923 tri

milijone dolarjev za časnikarsko reklamo, leta 1924 pa 4½ dolarjev, torej za 50% več. Družba za električno železnico je izdala leta 1923 za reklamo 2 milijona, leta 1924 pa 2,5, torej za 25% več. Družba za plin 2 in 2,5, spet za 25% več. Družba za telefon 1 milijon in 1,5 mil. dolarjev, več 50%. V vsem torej so označene štiri družbe dvignile izdatke za reklamo od 8 milijonov dolarjev v letu 1923 na 11 milijonov v letu 1924, so izdale za oglase leta 1924 37,5% več kot leta 1923. Brutopromet je bil s temi izdatki obremenjen za 1 do 3%. Zanimivo je, da so izdale družbe ta denar samo v svrhu razširjenja prometa; po načinu njih ustroja se jim namreč ni bati nobene konkurence.

Ljubljanska borza.

Petek, 25. junija 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz leta 1921 den. 72,50, bl. 73; Loterijska državna renta za vojno škodo den. 302,50; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 193; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 175, bl. 195; Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 103; Prva hrvaška štedionica, Zagreb den. 863, bl. 867; Slavonska banka d. d., Zagreb den. 49; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 165, bl. 175; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana den. 80, bl. 86; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 102; »Štavnica družba« d. d., Ljubljana den. 55, bl. 65; »Šušir«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka den. 103, bl. 105, zaklj. 105.

Blago: Lipa, hloidi od 35 cm napr., od 2,50 dolžine naprej, brez velikih grč, feo Podbrdo trans. za 100 kg 1 vag., den. 66, bl. 68, zaklj. 66; hrastova drva, suha, meterska, feo vag. meja den. 18; bukova drva, suha, feo nakl. post. bl. 18; bukovi plohi, 60 mm do 120 mm, od 2 m naprej, feo vag. meja bl. 500; bukovi hloidi od 2 m naprej, od 30 cm premera naprej 1., feo vag. nakl. post. den. 200; hmelovke zadnje zimske sečnje, od 7 do 8 m, feo nakl. post. den. 5; pšenica bačka, 76, 2%, feo vag. nakl. post. bl. 332,50; pšenica nova bačka, 76, 2%, za avgust, feo vag. nakl. post. bl. 262; koruza, feo vag. nakl. post. bl. 155; koruza, feo vag. Ljubljana bl. 190; ječmen, letni, feo vag. nakl. post. bl. 170; oves rešetani, feo vag. nakl. post. bl. 195; otrobi drobnji, feo vag. nakl. post. bl. 110; otrobi srednji, feo vag. Domžale bl. 150; ajda domača, feo vag. slov. postaja bl. 255; proso rumeno, feo vag. slov. post. bl. 217,50; fižol beli banat, feo vag. nakl. post. blago 160; fižol mandalon, feo vag. Postojna bl. 280.

KJE SE KUPI?
Le pri tvrdki
Josip Peteline
Ljubljana

Miza Prešernovega spomenika ob vod.
Najboljši litinski stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetovno znanih znamk.
Grimmer - Adler - Phoenix.
Istotam posamezne dele za stroje in kolesa, igle, olje, jermena, pnevmatika.
Pouk o vezanju na stroj brezplačen!
Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

TRŽNA POROČILA.

Položaj na tržišču jajec. Produkcija je v zadnjem času precejšnja, dočim povpraševanje ni nič kaj posebno. Izvoz naših jajec je razmeroma slab. Svica malo kupuje, ker je tamošnji konzum manjši radi slabega poseta letoviščarjev spričo neprestanega slabega vremena. Tudi London konzumira manj jajc zaradi rudarske stavke. Svica plača 130 do 132 švicarskih frankov za zabojo, Dunaj povprečno 11—13 grošev za komad, London 8 šilingov za 120 komadov. V Nemčiji so cene prilično nespremenjene že dalje časa. V naši državi je nakupna cena povprečno 0,70—0,75 Din komad. V Ljubljani in Mariboru se gibljejo cene med 0,75—1,25 Din za komad na drobno.

Mariborsko sejmsko poročilo (dne 22. t. m.). Prignalo se je 21 konj, 12 bikov, 183 volov, 358 krav in 22 telet, skupaj 596 komadov. Povprečne cene za različ-

ne živalske vrste na sejmu dne 22. junija so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 7,50 do 8 Din, poledebeli 7, plemenski voli 6 do 6,50, biki za klanje 5 do 8 Din, klavne krave debele 6 do 7, plemenske krave 4,50 do 5,50, krave za klobasarje 2 do 4, molzne krave 4,50 do 6, breje krave 4,50 do 6, mlada živina 7 do 8, teleta 10 Din za kg. Prodalo se je 321 komadov, od teh se izvozi 33 komadov v Avstrijo, 28 komadov v Italijo. — Mesne cene: Volovsko meso 8 do 19 Din, telečje meso 12,50 do 20, svinjsko meso sveže 10,50 do 27 Din za 1 kg.

KOVINSKI TRG V SREDI JUNIJA.

Ameriška industrija je v štadiju polnega popuščanja, zaposlenost je šla spet nazaj, a naročil je še zmeraj toliko kot prej. V zadnjih dneh je prišla v Ameriko prva pošiljatev evropskih tračnic, naročenih na Nemškem, ker so ameriške cene previsoke. Trg surovega železa je slab in so šli ponekod za nadaljnjih 25 centov v ceni dol.

V Evropi nič posebnega. Na trgu se sedaj francoska konkurenca zaenkrat ne pozna posebno, ker so tovarne z eksportnimi naročili zadosti preskrbljene in morejo prodajati le z dolgimi dobavnimi roki. Belgijska in nemška konkurenca imata zato prosto roko; opaža se pa, da se Nemci prilagodijo cenejšim belgijskim ponudbam. Cene: železo v palicah 4/15, valjana žica 5/19, surova pločevina 5/4, srednja 6/12, fina 8—9. V vprašanju kartelizacije železne industrije v Evropi so nastali spet spori, zlasti glede preskrbe angleških kolonij, za katere se pulijo Angleži in Nemci. Boljše je glede kartelizacije industrije cevi, o čemer poročamo tudi na drugem mestu. Nova pogajanja o železnem kartelu so se začela v Švici.

Na Angleškem je položaj nespremenjen, izgotovljenega blaga primanjkuje, cene rastejo neprestano. Zadnje notacije clevelandskih producentov so bile te-le: št. 1 šilingov 78, št. 3 75, št. 4 74. Pri teh cenah je konkurenca na svetovnem trgu seveda izključena. Angleška železna industrija je vsled razvoja položaja v Srednji Evropi izgubila v zadnjem času veliko starih odjemalcev; sedaj ji grozijo nove izgube in jih ne bo mogoče tako hitro popraviti. — **Razvoj francoske** valute je slejkoprej merodajen za francoski kovinski trg. Doma se dobro pozna opreznost, tako komentov kot producentov. Položaj francoskega gospodarstva je zelo napet, mnenje o bodočnosti je kaj različno. Vlada je hotela vpeljati enajsturni delavnik in so sprejeli kovinski delavci to namero z veliko nevoljo. A tudi producenti dvomijo, da bi bila nova uvedba na mestu. Bojijo se na primer, da bodo ušli delavci na deželo delat itd. Domači trg je postal vsled zvišanja cene za surovo železo malo bolj tih. Produkcija je še naprej na visoki bazi. Tudi cene polfabrikatov so se dvignile, a so zelo neenake, kar se javlja tudi v dobavnih rokih. Producenti so se začeli pogajati o maksimalnih cenah. — **Belgijski** trg kaže veliko odporne sile. Tovarne se na vse kriplje trudijo za odjemalce, ker so šla naročila v zadnjih tednih nazaj. Zlasti dobro je povpraševanje po surovem železu. Domače cene: železo v palicah 750 belgijskih frankov, surova pločevina 750, srednja 800, fina 1100. — **Luksemburške** tovarne so prav dobro zaposlene, naročil je dosti. — **Na Nemškem** so domače cene velika ovira večjega razvoja v povpraševanju. Splošno računijo s tem, da bodo šle cene v kratkem nazaj. Zato je domače povpraševanje označeno po veliki opreznosti in se prav malo nakupuje. Zaposlenost v tovarnah ni taka kot si jo želijo, pomankanje domačih naročil se tudi z zvišanimi eksportnimi naročili ne da popolnoma izenačiti. Domače cene nespremenjene: železo v palicah 140 do 148 mark, surova pločevina 152,70, valjana žica 139 itd. — **Na Češkoslovaškem** niso prinesli zadnji dnevi nobene spremembe. Gospodarske razmere se niso spremenile v dobro; nasprotno, so še slabše kot so bile prej. Tudi glede eksporta ni nič novega. — **Poljski** domači trg je v zadnjem času popolnoma zbezan, cene so zelo poskočile in krijejo konsumenti samo najnujnejšo potrebo. Zadnje cene: surovo železo 200 zlatov, lito 200, železo v palicah 325.

Kupujmo in podpirajmo
domači izdelek,
izvrstno
KOLINSKO CIKORIJO

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. — Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 22. junija t. l. ponudbe za dobavo 9000 kg bukovega oglja; do 30. junija t. l. pa za dobavo napisnih tablic za kretnice. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odloženju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 24. junija t. l. ponudbe za dobavo kuhinjskih potrebščin. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 30. junija t. l. ponudbe za dobavo 1 osi. — Direkcija državnega rudnika v Maslovu sprejema do 30. junija t. l. ponudbe za dobavo 10.000 kg jamskih tračnic. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 24. junija t. l. pri Stalni vojni bolnici v Ljubljani glede dobave živil (bela moka, riž, fižol, ješprenček, makaroni, sladkor, kava Ia, olivno olje) dne 25. junija t. l. pa glede dobave telečjega mesa, žemljic in mleka za čas od 1. julija do 30. septembra t. l. — Dne 3. julija t. l. pri Kosovski divizijski oblasti v Prištini glede dobave 220.000 kg; pri Komandi mesta v Uroševacu glede dobave 40.000 kg in pri Vojnem okrogu v Kos. Mitrovici glede dobave 576.000 kg premoga. — Dne 10. julija t. l. pri Upravi barutane v Kamniku glede dobave raznega materijala (žveplo, katran, hloidi, etikete, envelope in pečatenice, papirnate vrečice); pri direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani glede dobave 20 pletenih košar za odpravo inozemskih paketov; dne 13. julija t. l. pri isti direkciji glede dobave 8 omar za usmerjanje pisem. — Dne 15. julija t. l. pri komandi mesta v Slovenski Bistrici glede dobave 100.000 kg sena in 30.000 kg slame, dne 17. julija t. l. pa glede dobave 70.000 kg ovsa. — Dne 16. julija t. l. pri direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani glede dobave 30 m³ smrekovih desk. Dne 17. julija t. l. pri direkciji pomorskega saobračaja v Splitu glede dobave sider, verig in spon za verige. Dne 19. julija t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 420.000 kg ovsa; pri Upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave pisarniških potrebščin in drugega materijala (papir, kurverte, črnilo, štampiljke in barva za iste, pepelniki, traki za pis. stroje, pečatni voski, sveče, platno, vrvi, milo, košare za papir, pljuvalniki itd.); pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 400 ton kovaškega koksa ter glede dobave različnega pisarniškega materijala (papir, svinčniki, kurverte, vrv, peresa itd.); pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave dveh stručnic, glede dobave sanitetnega materijala, glede dobave smirkovih plošč iz karborunduma, glede dobave ležajev s kroglicami (Kugellager) ter glede dobave bandaž za lokomotive in vagoni; pri Odelenju za mornarico v Zemunu glede dobave 56.000 m lanenega platna in 21.000 m bombaževga platna. Dne 19., 22., 27., 30. julija in 3. avgusta t. l. pri glavnem sanitetnem slagalistu v Zemunu glede dobave lekarniškega materijala in pribora. Dne 20. julija t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave železnih delov za štedilnike, glede dobave gladilnega materijala (karborundum-platno, papir, prašek, steklen papir); pri Odelenju za mornarico v Zemunu glede dobave barv za nadvodno in podvodno lichenje in čopičev. — Dne 20. julija t. l. pri Komandi celjskega vojnega okruha v Celju glede dobave 50.000 kg sena in 20.000 kg slame, dne 21. julija t. l. pri Komandi mariborskega vojnega okruha v Mariboru glede dobave 200.000 kg sena in 50.000 kg slame, dne 22. julija t. l. pa pri Intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 250.000 kilogramov sena in 80.000 kg slame. Dne 22. julija t. l. pri Komandi Varaždinskega vojnega okroga v Varaždinu glede dobave 200.000 kg sena in 140.000 kg slame, dne 24. julija t. l. pa glede dobave 140.000 kg ovsa.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. junija t. l. ponudbe za dobavo 3 železnih oken za postajno blagajno; do 2. julija t. l. pa za dobavo 1000 kg barvaste čistilne volne. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Dir. drž. rudnika v Kakanju sprejema do 30. junija t. l. ponudbe za dobavo 2000 kg karbida ter za dobavo 2000 kg bencina. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 18. julija t. l. pri Glavnem sanitnem slagališču v Zemunu glede dobave 2000 m platna za nosilnice, šir. 140 cm. Dne 21. julija t. l. pri Intendanturi Vrbaske div. oblasti v Banji Luki glede dobave 224.500 kg ovsca za garnizije v Banji Luki, Sisku, Petrinji, Bihaču, Otočacu in Gospiču.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

!
Trgovci,
obrniki,
industriji
inserirajte v
**Trgovskem
listu!**

Ključavničarstvo Avgust Martinčič Ljubljana

Rimska cesta šte. 14

Stalna zaloga štedilnikov v priznani vestni in solidni izvršitvi!
Avto-geno varenje in rezanje.

Ustanovljeno l. 1879

Telefon šte. 553

Prvo in edino podjetje za napravo jeklenih valčnih zastorov v Sloveniji.

Priloga

napravo novih valčnih zastorov in popravo istih po konkurenčnih cenah ter ima vse pripadajoče blago stalno v skladišču.

Izdeluje in se priporoča za naročilo solčnih plah, okrižij vsake vrste od priproste do najbogatejše izpeljave, škarjasta omrežja, železja za štedilnike, ventilacije raznih vrst, razna okovja, železna vrata in okna, okrogla železna stopnišča predpečnike iz železa in bakra.

SLOVENIA-TRANSPORT d. z o. z., Ljubljana, Miklošičeva cesta 36.
izvršuje vse spedijske poste, reekspedicije, vskladiščenja, prevoze, carinjenje robe. — Telefon št. 723.

Carinsko posredništvo Just Piščanec, Ljubljana, Miklošičeva cesta 36.
izvršuje carinjenje, carinske reklamacije, rekurze in vsa v carinsko stroko spadajoča dela. — Telefon št. 723.

Manufakturna in modna trgovina

J. Kostevc, Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 4

Priporoča vse v to stroko spadajoče blago najboljše kvalitete, posebno pa priporoča izvanredno veliko zalogo raznih preprog domače industrije v Pirotu, ter drugih domačih tovarn ročnega in tovarniškega izdelka

Cene solidne! — Postrežba točna!

Ustanovljena 1902. Telefon šte. 538. Pošt. hran. račun 11.228

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje

moko in

deželne pridelke

raznovrstno

rudninsko vodo

Lastna pražarna za

kavo in mlin za di-

šave z električnim

obratom.

CENIKI NA RAZPOLAGO!

NAROČAJTE

»TRGOVSKI LIST!«

Veletrgovina

GREGORC & VERLIČ

Ljubljana

priporoča svojo veliko zalogo sveže praženih kav iz lastne pražarne, razno žganje in špirit, koloajaloo in špecerijsko blago ter rudninske vode.

Zahtevajte cenik! — Točna postrežba. — Telefon št. 246.

VINOCET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi

: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristnega vina.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajske ceste št. 1a, II. nadstropje.

OPEL-AUTOMOBILI

so našim cestam najbolj odgovarjajoči, skrajno trpežni 2-, 3- in 4-sedežni, poltovorni in lahki tovorni vozovi, 4/16 KS porabijo le 5 litrov bencina na 100 km. — Ballon-pnevmatika. — Osebnih in tovornih avtomobilov, avtobusov 10/45 KS.

Velesojmski paviljon F.

Zastopstvo za Slovenijo:

R. LUCKMANN, Ljubljana

Ahacijeva cesta šte. 10.

Brzojav: R. Luckmann.

Telefon Interurb. šte. 59.

Trgovci inserirajte v Trgovskem listu!

TEODOR KORN

Ljubljana, Poljanska cesta št. 8

se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vsakovrstnih kleparskih in vodovodnih inštalacijskih del ter za pokrivanje streh. Vsa stavbinska in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. — Proračuni brezplačno in poštne prosto. — Popravila točno in po najnižji ceni. — Pločevinasta ambalaža, kakor kante za firnež, olje, benzin, doze za barve, kandite, konzerve ter litografiranje istih.

TISKARNA MERKUR

Trgovsko-industrijska d. d.

Ljubljana

Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Telefon št. 552

Račun pri pošt. ček. zav. št. 13.108

Se priporoča za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Tiska vse tiskovine za trgovino, industrijo in urade; časopise, knjige, koledarje, letake, posetnice i. t. d. i. t. d. Lastna knjigovoznica.

Peugeot avtomobil od 5-90 HP, motocikli, bicikli svetovna znamka „Lev“.

Bugatti sportni avtomobili, zmagovalci najtežjih svetovnih dirk.

Harley-Davidson motocikel svetovnega renomeja za uporabo z ali brez priklopnega voza 7-9 HP, 10-12 HP in najnovejši model 3 in pol HP 350 ccm.

Senzacija za motocikliste je 3 1/2 HP HARLES DAVIDSON

Glavno zastopstvo in zaloga za Jugoslavijo:

O. ŽUŽEK, Ljubljana
Tavčarjeva ul. 11 Tel. inter. 461

Auto-garage

Kolodvorska ulica šte. 31.

Oglejte si na ljubljanskem velesojmu najnovejše modele paviljon G, št. 284-290.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopu)

Brzojavke: Kredit Ljubljana

Telefon šte. 40, 457, 548, 805, 806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd.

Brodarsko akcionarsko društvo
Sedež: Beograd „**OCEANIA**“ Sušak
Glavno odpravništvo v Trstu.

Redna mesečna trgovska proga
Jadransko morje, Marseille, Španija, Maroko do Kanarskih otokov

Odhod iz Splita	vsakega	1. meseca
" " Šibenika	"	4. "
" " Sušaka	"	10. "
" " Trsta	"	18. "

pristaja eventualno v Gružu za: Marseille, Barcelono, Valencijo, Oran, Melilla, Malaga, Tangier, Casa-Blanca, Tenerife in Las Palmas, pristane po potrebi tudi v ostalih medlukah.

Petnajstdnevna trgovska proga za Egejsko morje

iz: Sušaka, Trsta, Splita, eventualno iz Gruža za: Patras, Kalmaro, Pirej, Volo, Solun, Cavallo, Metileno, Chios, Smirno, po potrebi Ghytion, Dedeagač, Rodi, Kandijo in Kanejo.

Za pojasnila se je obrniti na ravnateljstvo na Sušaku in glavno odpravništvo v Trstu ali na društvena zastopstva na Reki, v Šibeniku, Splitu in Gružu.

Paviljon „E“
VAN KASTER CACAO

Colombo Ceylon Tea
„Adria“ prašek za pecivo
Vanilin sladkor

F. Šibenik, Ljubljana, Telefon št. 523

M. AMBROŽIČ IN DRUG

VELETRGOVINA Z MANUFAKTURO

LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA ŠT. 28

Ali potrebujete zjamčeno pravi malinovec?

Ali potrebujete izborno marmelado?

Ali potrebujete sadne arome za soke, pecivo itd.?

Ali potrebujete zanesljive esence za rum, likerje?

Z vsem Vaš želi postreči solidno in po ceni, trdka

SREČKO POTNIK IN DRUG
LJUBLJANA, METELKOVA ULICA

Iv. Perdan
Ljubljana

Veletgovina kolonijalnega in špecerijskega blaga

Glavni založnik
Ciril in Metodovih vžigalic

nudi po najnižji dnevni ceni:

kavo, riž, testenine, najfinejše namizno olje, čaj, žganje ter vse drugo špecerijsko blago.

Postrežba točna in solidna.

Liptavski ovčji sir
(majski sir)

mehak, prvovrsten v 5 kg-posodah po Din 100.— franko vsaka poštna postaja proti nakazju zneska vnaprej.

Sirarna

ARNOLD WEISZ

VELKE ŠARLUHY (Slovaško)

Zastopniki se iščejo!

„Čajanka“

čajne mešanice in dišave vseh vrst priporoča

Fr. Kovač, Ljubljana

Hrenova ulica 19

Uvoz čaja in dišav na debelo.

Trgovci! Obrtniki!
Pri trdki

JOSIP PETELINC
LJUBLJANA

blizu rešenovega spomenika, ob vodi
dobite vse potrebščine za življe, krojače, čevljarje in sedlarje
na veliko in malo
po najnižji dnevni ceni.

Veletgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga
sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

Najboljša so še vedno **PUCH-kolesa!**
Solidne cene! Plačljivo na obroke!
IGN. VOK, Ljubljana - Novo mesto.

Na debelo **JADRAN** Na debelo

izvozna in uvozna družba z o. z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 9.

Veletgovina s špecerijskim, kolonijalnim blagom in deželimi pridelki

Brzjavljavi: „**JADRAN**“, Ljubljana — Telefon interurban št. 113
Zahtevajte cenik!

Krasno izbiro raznovrstnega pohištva
nudi Vam po izredno zmernih cenah velezaloga pohištva, tapetniških izdelkov, žime in morske trave, trdka

Peter Kobal (Kranj)
podružnica **LJUBLJANA, Kolizej**

Zanesljivim plačnikom tudi na obroke.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

PREMOG

iz slovenskih premogovnikov
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

Inozemski premog in koks

vse vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
Miklošičeva cesta št. 15, II. nadst.

B. S. A. Motocikli

in prikolice najnovejših modelov leta 1926 po znižanih cenah dospeli. — Na ogled in poskušnjo pri

Jugo-Auto, Ljubljana

Ceniki na zahtevo brezplačno.

Dunajska cesta 36. — Tel. 263.

Vsak trgovec,

ki prodaja čevlje, obrne naj se v prvi vrsti na domačo tovarno

PETER KOZINA & KO., TRŽIČ.

Ta izdeluje vrsakovrstne štrapacne, kakor tudi najfinejše čevlje v vseh velikostih. Cene brez konkurence. Cenik na zahtevo zastoji.

Vojvodinjski čevljarji so na svojem občnem zboru, ki se je vršil dne 23. maja t. l. v Novem Sadu, protestirali proti organiziranju delavnic za popravilo naše obutvi.

Čevljarjem!

Ne smatramo, da smo izpolnili svojo dolžnost služiti javnosti s tem, da prodajamo obutev.

Moralna dolžnost vsakega trgovca in proizvajalca je, da skuša in se trudi doseči možnost, da se njegovi proizvodi izrabijo do skrajnosti.

Naši odjemalci se pritožujejo, da nočete popravljati naših čevljev.

Vsled Vašega postopanja smo primorani organizirati delavnice za popravilo čevljev.

Nočemo nikomur odvzeti kruha.

Zaposlujemo samo domače ljudi, izučene v čevljarški stroki.

Organiziramo delavnice tako, da zaposleni čevljarji kar največ popravijo ter čim več zaslužijo in da strankam čim najceneje postrežejo.

Tovarna „BATA“ nima od delavnic za popravila čevljev v kraljevini SHS nikakih koristi. Koristi imajo samo odjemalci in čevljarški delavci.

Radi tega Vaš protest proti našim delavnicam za popravila čevljev ni upravičen.

BATA